

Orientační přehled termínů pro geologickou olympiádu (poznávčka)

(**tučně =kategorie A**, normálně = kategorie B)

NEROSTY (MINERÁLY)

třída prvky

supina kovů

zlato

stříbro

platina

železo (meteorické)

skupina nekovů

grafit

diamant

síra

třída sulfidy

pyrit

markazit

chalkopyrit

sfalerit

galenit

třída halogenidy

halit

fluorit

třída oxidy

oxidy křemíku

křemen

ametyst

růženín

citrín

chalcodon

achát

opál

oxidy hliníku

korund

rubín

safír

oxidy železa

hematit (krevel)

limonit (hnědel)

magnetit

třída sírany (sulfáty)

sádrovec

anhydrit

baryt

třída fosforečnany (fosfáty)

apatit

tyrkys

třída uhličitany (karbonáty)

uhličitany ca-mg

kalcit

dolomit

magnezit

uhličitany železa

siderit (ocelek)

uhličitany mědi

malachit

azurit

třída křemičitany (silikáty)

podtřída zrnité (neso-, soro- a cyklo)

olivín

epidot

granát

vesuvián

staurolit

turmalín (skoryl)

zirkon

beryl

smaragd

akvamarín

topaz

podtřída sloupcovité (inosilikáty)

skupiny pyroxenů (**pyroxen**)

ortopyroxen (bronzit)

klinopyroxen (augit)

skupina amfibolů

obecný **amfibol**

aktinolit

podtřída šupinkaté (fylosilikáty)

mastek

chlorit

glaukonit

skupina jílových minerálů

kaolinit

illit

montmorillonit

skupina slíd

biotit

muskovit (sericit)

podtřída skupinové (sorosilikáty)

skupina živců

draselné živce (ortoklas)

sodno-vápenaté (plagioklas)

albit

anortit

HORNINY

vyvřelé (magmatické) horniny

hlubinné

žula (granit)

křemenný diorit

diorit

gabro

peridotit (hornina pláště)

žilné

pegmatit

aplit

výlevné

ryolit

pemza

sopečné sklo (obsidián)

dacit

andezit

čedič (bazalt)

sopečný popel

usazené (sedimentární) horniny

úlomkovité

nezpevněné

štěrk

písek

prach

jíl

zpevněné

slepenec

brekcie

pískovec

droba

arkóza

křemenný pískovec

křemenec

prachovec

spraš

břidlice

jílovec

jílová břidlice

chemické a biochemické

karbonáty

vápenec

travertin

křída

silicity

rohovec

pazourek

buližník

diatomit

radiolarit

ality

bauxit

evapority

sůl

sádrovec

fosfátové

fosforit

železité

ferolit

organické

rašelina

hnědé uhlí

černé uhlí

antracit

asfalt (přírodní)

přeměněné (metamorfované) horniny

metapelity

fylit

svor

(para)**rula**

migmatit

metabazity

zelená břidlice

amfibolit (epidotický)

amfibolit (plagioklasový)

eklogit

mramor

kvarcit

metagranity

(orto)rula

granulit

hadec (serpentinít)

deformační horniny

mylonit

tektonická brekcie

kontaktní

porcelanit

zvětrávací horniny

bentonit

kaolin

laterit

ZKAMENĚLINY (FOSILIE)

bezjaderní

sinice

stromatolity

jednobuněční

dírkonošci

numuliti

rozsivky

radiolárie

rostliny (vyšší)

mechorosty

mechy

kaprad'orosty

kapradiny

plavuně

přesličky

nahosemenné rostliny

jehličnany

krytosemenné rostliny

živočichové

houbovci

láčkovci

koráli

ramenonožci

měkkýši

mlži

plži

hlavonožci

amoniti

belemniti

členovci

trilobiti

mechovky

ostnokožci

ježovky

lilijice

polostrunatci

graptoliti

strunatci

paryby

žraloci

ryby (kostnaté)

obojživelníci

plazi

dinosauři

ptáci

savci

mamut

člověk

fosilní stopy (ichnofosilie)

stopy po lezení

šlépěje

chodby a nory

STRUKTURY

horninová tělesa

vyvřelin:

batolit

pluton

peň

žíla

sopouch

lávový proud/příkrov

lakolit

štítová sopka

stratovulkán

sypaný kužel

usazenin:

vrstva

sloj

korálový útes

duna

metamorfitů

budina

vnitřní struktury

magmatické

bubliny

mandle

sopečná bomba

vyrostlice

sedimentární

vrstevnatost

břidličnatost

zvrstvení

šikmé zvrstvení

čeřiny

zrnitost

gradace

oolitická struktura

bahenní praskliny

otisky dešťových kapek

deformační

plastické (duktilní)

vrása

antiklinála

synklinála

osa vrásky

osní plocha vrásky

zámek

rameno

přímá vrása

překocená vrása

ležatá vrása

křehké

kliváž (tektonic. břidličnatost)

pukliny

zlomy

rýhování (na ploše zlomu)

pokles

přesmyk

horizontální posun

příkopová propadlina

metamorfní

metamorfní foliace

metamorfní lineace

metamorfní páskování

budináž

Tento přehled slouží **pouze jako orientační pomůcka** a má za cíl poskytnout základní rámec pro studium či opakování znalostí o neživých přírodních. Neznamená to však, že uvedené příklady, pojmy nebo kategorie představují úplný výčet všech možností z poznávacích testů. V poznávacích testech se mohou objevit i další termíny, pojmy či souvislosti, které zde nejsou výslovně uvedeny, avšak tematicky spadají do stejné oblasti znalostí. Proto je vhodné chápat tento materiál jako vodítko pro orientaci a shrnutí nejpodstatnějších informací, nikoli jako definitivní seznam nebo závazný obsah poznávacích testů.